

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek.

List velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr. za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja opravištvu v stolnem farovžu. Detežniki tiskovni društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezne liste prodava knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi ne sprejemajo. — Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat, 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr., in vsakokrat za kolik 30 kr.

Kaj so mladoslovenci?

1. Ni še tega dolgo, kar smo Slovenci v lepi zastopnosti delovali in se vojskovali zoper svoje nasprotnike. Ali zdaj je vse drugače. Mesto zastopnosti imamo prepire, mesto složnosti razpor. Kdo pa je tega kriv? Odgovorimo: nek tujec, ki se je k nam pritepel in mnogo iz med nas na svojo stran zvalil. Temu tujcu je ime: liberalizem. In ljudem, ki se od njega zaslepiti dajo, pravimo, da so liberalci. Ime sicer ni slabo. Vzeto je od latinske besede: liberalis t. j. radodaren, svobodoljuben. Vendar lepo ime, krije grdo stvar: golo sebičnost. Liberalci je svobodoljuben le za sebe, drugim je neprivošči. Druge hoče vse strahovati in potepati. To hudo lastnost pa si je prisvojil, ker je liberalci z vero vred tudi otrešel: krščansko ljubezen.

2. Nekdo je ljudem liberalca tako popisal. Rekel je: liberalci je večjidel tak človek, ki je sicer kde v kakih krstnih bukvah zapisan, vendar v petek meso jê, v nedeljo nič k sv. meši ne hodi, zraven pa na mešnike psuje, kolikor mu je le mogoče. Liberalci je brezverniki od glave do pet. Ali s tem še ni zadovoljen. On hoče svojo nevero tudi drugim vsiliti, naj rajši po postavah. In to je glavni in prvi vzrok, zakaj si liberalci pri volitvah toliko prizadevajo, da bi zmagali. Hočejo si pot nadelati do postavodajalne oblasti, da bi potem po postavah napravili vse brez Boga in brez vere. Hočejo poskusiti, ali se da tudi brez Boga doseči, kar si verniki prizadevajo dognati z božjo pomočjo in naslanjaje se na božje zapovedi.

Da to ni mogoče, nam že zdrava pamet kaže. Blizo stoletna skušnja pa potrjuje. Vselej ostane resnično: ako Bog hiše ne zida, zastonj se trudi, kateri jo stavi. Laška, Francoska in Španska dežela, sploh vsak narod je zašel v naj večje ne-

sreče, kedar so mu liberalci začeli gospodariti brez ozira na Boga in na sv. vero. Kajti akoravno se jih je veliko dalo po liberalizmu ob sv. vero spraviti, vseh vendar ni zamogel zapeljati. Vselej jih je veliko Jezusu zvestih ostalo, ki so prav pogumno in stalno branili sv. vero in katoliško cerkvo. To pa se vè, liberalcem ni bilo povoljno. Nastali so prepiri, razpori, punti, revolucije s strahovitim kriprelivanjem. Liberalci so časih tak divji postali, da so, postavim na Francoskem leta 1789.—1800. vso katoliško službo božjo zatrl; cerkve so podirali, mešnike in škofo pa klali. Enako se zdaj godi na Španskem. Sploh liberalci so dozdaj še vsako deželo, kder so rogovili, spravili v prepire in nesrečo.

3. No in taki liberalci so zdaj postali nekateri iz med mlajših Slovencev. Otresli so vsaj djanski sv. vero. Mladoslovenci so slovenski liberalci. A z vero vred pogrešajo tudi krščansko ljubezen. Zato pa se tudi niso bali, med Slovence pognati: nevslšan prepir in žalosten razpor. Poprej smo se lepo složni držali zlatih in prav avstrijskih besed: vse za vero, dom in cesarja. Slovenski liberalci pa so odpadli. Znani dr. Vošnjak jim je dal novo glasilo: vse za narod, omiko in svobodo. Mladoslovenci so tedaj izbrisali vero pa tudi cesarja! Ali ker se večina Slovencev niti veri, niti domovini niti cesarju izneveriti ne da, zato so zdaj naši mladi liberalci hudo jezni in srditi postali.

Pod vodstvom dr. Vošnjaka so napravili dvoje novin ali cajting? „Sl. Narod“ in pa „Sl. Tednik.“ Prve novine so namenjene bolj izobraženim Slovincem po mestih in trgih in jim prodajajo svojo liberalno omiko. Ali to vam je omika, da se Bogu usmili. Vse, kar je na Slovenskem poštenega, vse se napada in grdi. Naj boljši moževi slovenski, ako se nevernim mladičem ne uklanjajo, trpijo naj bolj nagnusno ogradenje. Na

primer: dr. Bleiweisa pozna celi slovenski svet. Hvaležno se ga ima vsak spominjati. Celih 30 let izdaja znane ljubljanske Novice. Ne da se do-povedati, koliko dobrega je našemu ljudstvu storil. Slavni mož je že 65 let star in zdaj ga zelo gr-dobno z blatom pometajo. „Sl. Narod“ ga ima za onemoglega starca, za žolčnatega klevetnika, za duševnega eunuha t. j. za človeka, kate-rega so kopili . . . sram vas bodi vi omikani (?) gotovo pa nehvaležni slovenski liberalci, sram vas bodi, če še kaj srama glešate. . .

Našega vrlega Hermana, ki se kot naš po-slanec že 13 let za naše pravice poteguje, tega vrlega moža imenujejo: klevetnika, nazadnjaka, odpadnika, človeka, ki ima sebične namene. . .

S drugim časnikom, „Sl. Tednikom“ pa je dr. Vošnjak udaril po sv. katoliški veri in jejih blagoslovljenih službenikih. In to jegovo početje je brez dvombe najbolj hudobno. Kajti s tem je nemirni Vošnjak začel pačiti in podirati tisto, kar je še naše nesrečno ljudstvo v njegovih tugah edino tolažilo in obupa varovalo, t. j. sveto kr-ščansko vero.

Kaj bomo tukaj storili?

Naj boljše bi bilo, ako bi se zopet pomirili in porazumili!

Vendar žali Bog, o tem Vošnjak in večina jegovih privržencev ničesar slišati nečejo. Slovenski liberalci hočejo, da se jihovemu brezver-stvu, jihovi blatni omiki vsi podvržemo. A tega verni Slovenci ne storimo. In zdaj nam drugo ne ostaja, kakor da se Vošnjaku in jegovim privržen-cem krepko ustavimo. Naj prvo bodi, da Voš-njaka, naših liberalcev glavarja, v Celji ne vo-limo za poslanca. Potem si utegne vroči gos-pod nekoliko odehniti. Morebiti potem previdi, da se večina Slovencev ne da premekniti od bla-gega glasila vse za vero, dom in cesarja.

Nove volitve so blizo.

II.

Zdaj kmetski ljudje pazko imejte! Kedar v mesto pridete, tedaj lehkó vidite, kako vojaki eksercirajo. Ali ob enem tudi zapazite, da so vo-jaki večidel vzeti iz kmetskih prebivalcev. Ako pogledate v davkarijo, tedaj bodete našli večidel kmetske ljudi z dačnimi knjižicami pod pazduho. Tudi v cerkvi bodete naleteli na več ljudi proste-ga stanu, kakor pa na gospodo.

A drugače tudi biti ne more. Kmetskih ljudi je 6 krat več, kakor mestjanov. Oni plačujejo 3krat več davkov, kakor vsi „purgarji“, tržci, o-brtniki in veliki posestniki skupaj.

Zdaj pa pomislite, kako je število poslancev razdeljeno? Dunajski državni zbor bi imel šteti: 353 poslancev. Od teh volijo grajšaki: 86, me-stjani: 137, kmetski ljudje pa 130. Tedaj mest-

jani, katerih je 6 krat menje od kmetov ter 3 krat menje davkov plačujejo, vendar volijo 7 poslancev več, kakor kmeti.

Človek bi mislil, da bodo oni, katerih je največ in ki dajejo davkov najbolj obilo po krvi in po denarjih — tudi imeli največ poslancev.

No, to zdaj drugače ni. Vendar zamore drugače biti. To pa le, ako zdaj kmeti nobenega ne volijo, kateri bi z liberalci potegnol. Potem bo g o t o v o in k m a l u boljše.

Kako pa dobre volitve srečno dognati, to je „Sl. Gospodar“ v 29. šte. nekoliko pojasnil — in sicer gledé na imenitne volitve volilnih mož. Dnes pristavimo še nekoliko jako važnih opombic.

1. Z oblastili se sme e d i n o le pri velikem posestvu voliti v državni zbor. Za druge skupine je to prepovedano po §. 9. volitvenega reda za neposredne volitve. Vendar svetujemo tudi na kmetih pobrati pooblastila ondi, kder bi se bilo bati, da bi se jih liberalci vendar hoteli po-služiti.

2. Volilni zapisniki se ravno zdaj sestavljajo. V nje se mora zapisati vsak, kateri ima pravico voliti. To pa so po §. 14. volitvenega reda za Štirsko, tisti kateri smejo voliti v srenjski zastop. Vendar ne vsi, ampak le tisti, kateri:

a) v srenjah s tremi volilnimi razredi spa-dajo v prvi in drugi razred. Tretji razred ne voli volilnih mož.

b) kateri v srenjah z menj kakor tremi vo-lilnimi razredi prvi dve tretjini vseh po svojih direktnih davkih v vrsto postavljenih srenjskih volilcev znašajo. In tem se zdaj pristavijo možje, ki imajo vo-lilno pravico brez ozira na dačo n. pr. duhovniki itd.

3. Vsak volilec sme svojo volilno pravico le e n k r a t in sicer le na kraji rabiti, kder na-vadno (redno) stanuje. Nihče ne sme ob enem vo-liti v mestu in na kmetih.

4. Volilni mož pa sme vsakdo biti, če je polnoleten in ima pravico v občinski zastop voliti, tedaj n. p. tudi mož, ki je pri srenjskih volitvah v tretjem razredu. Starost 30 let se zahteva edino le od poslancev.

5. Gospode duhovnike prosimo § 10. volit-venega reda za državni zbor ne prezirati. Ondi se veli, da volilec le iz m e d s e b e t. j. iz med sosrenjčanov koga za volilnega moža postaviti smejo (aus ihrer Mitte). Tedaj se ima dobro gle-dati na to, ali ima oseba, katera je za volilnega moža namenjena v dotični srenji, tudi pravico vo-liti v srenjski zastop ali ne, t. j. ali je sosrenjčan ali ne. Če one pravice nima, (postavim: župnik, kaplan, učitelj itd. v srenji, kder ne stanuje) tedaj se naj gleda, da ga dotična srenja postavi za svojega častnega sosrenjčana (Ehren-bürger). Ta ima volilno pravico, in zamore vo-ljen biti, in se postavi na prvo mesto tistih, ki volijo brez ozira na davke, n. pr. duhovniki, uč-

telji, dohtarji, oficirji itd. Za častnega srenjčana se pa kdo tako postavi. Predstojnik pozove vse odbornike. O seji in o sklepu se sestavi zapisnik ali protokol, katerega predstojnik podpiše.

Sploh pa prosimo svoje prijatelje, da se dobro podučijo o volitvenskih zadevah. Treba je imeti 3 postave: volitvensko postavo za srenje — volitvenski red za deželni zbor štajerski in pa volitvensko postavo za neposredne volitve v dunajski državni zbor. Vse tri postave se lahko pogledajo pri predstojnikih. Novejša postava popravlja starejšo.

Gospodarske stvari.

Poljske miši.

II.

Miši zamoremo pokončevati brez strupa ali z strupom.

Ako namerjavamo miši brez strupa pokončevati, izkopljemo na njivi globoko luknjo, ki naj bo prav gladka, ali se zakoplje v zemljo precej veliki lonec, tako, da le rob iz nje moli; v te luknje ali lonce padajo miši in se med seboj zgrižejo ali jih pa potem človek pobije. Ako se okoli njive izkopljejo globoke gladke grabe, tudi iz njih miši pobegniti ne zamorejo, in se lahko pokončajo. V Hildesheimu so našli v takem obkopu zjutra 1500 miši.

Pokončevanje miši s strupom bi bilo sicer veliko lažje in dober kup; ker se pa po strupu dela velika škoda, ker se namreč po njem zamori veliko človeku prekoristnih živali, kakor so mačke, konji, sokoli, lasice in lisice, ne kaže strupa v ta namen rabiti. Ako bi kdo le vsekako s strupom miši pokončevati hotel, se mu zamore le priporočevati ogleni barit (barita carbonica), ki je poseben strup za glodavce, drugim živalim pa ne škoduje. Ta strup (beli prah) se naj pomeša z rženo moko v kroglice, ki se na pripravnem mestu nastavijo.

Proti mišim pomaga gotovo največ zvirjad, ki se z mišmi hrani. Lisico prištevamo po starej navadi med prav škodljive zviri; vendar bi pa bilo težko dokazati, da več škoduje nego koristi. Miši so lisici prav priljubljena hrana. Mi sicer nočemo lisico zagovarjati, vendar pa tudi oni nimajo prav, ki svojo živad brez varha puščajo, in potem lisico dolžijo, ako je vzela, kar ji je lepa priložnost ponujala. Ako se lisičina duplja ali tudi želoodec pregleda se najde pri njej največ mišjih ostankov; da njej pa tudi kuretina diši, kdo bi se temu čudil.

Drugi človekov zaveznik pri uničenju miši je mišolovec (Mäusehächte) jastrebovega plemena, ker, ako bi hotel sošteti miši, ktere v enem letu pokonča, bi jih nabrojil na tisoče. Ravno to velja tudi o sovah; vendar pa vidimo, da to žival po-

bija, kdor koli more. Gospodarjem bi bilo na korist, ako bi se tudi ljudje po kazenskej poti o resnici podučili.

Največa prijateljica človekova pri uničevanju miši pa je lasica. Kjer je lasica, tam te miši nikdar ne bodo nadlegovale. Lasica celo leto miši lovi; res da velikih miši zaužiti ne zamore; pomori jih pa tim več, jim kri izpije, ali jih tako za kratek čas davi. Pa tudi prekoristna in nježna živalica ima med ljudmi svoje sovražnike. V tej zadevi zamorejo največ pomagati učitelji v tem, da otroke o koristi teh živalic podučijo.

O okuliranju.

Prišel je čas, da se drugikrat v letu, in sicer kakor pravijo na spijoče oko, okulira. Ta način požlahtnovanja je posebno uspešen pri vsem koščičastem sadju, pred drugim pa pri breskvah. Zato svoje čitatelje zdaj tega dela opominjamo in jim na kratko v glavnih potezah cel način pred oči predstavimo. Vzame se iz žlahtne mladike oko ali popek, ki bo še le na leto pognal in ki za letos spi, (toraj okuliranje na spijoče oko), in se v divjak tako vrine, da se z njim zraste in žlahtno mladiko požene. Prereže se namreč na divjakovem deblu koža, naj prej po dolgem, potem pa vrh tega prerezka po čez, blizo v obliki križa. T. Koža se varno na oba kraja od zgoraj navzdol odluči in ščitek, (tako imenujemo oko z kožo) se v prerezek vrine, da se lub luba prime. Zdaj je treba obeze, za kar najbolje služi lipovo ličeje, pa tudi laneni ali pavolnati traki ali močen papir, ki je na notrajni strani z cepivnim voskom namazan in v trakovi podobi privezan. Z to obezo se potem rana, v kateri zdaj že ščitek, to je žlahtno oko tiči, varno obeže, vendar tako, da oko samo ni pod vezjo.

O bučelah.

V krajih, kder se bučele na ajdo vozijo, se to godi v sedajnem času. Na ajdi imajo najboljšo pašo in veliko nanosijo, ako je vreme ugodno. Zdaj si hrane za zimo pripravljajo in satovje z voskom trdno zamažejo. Ko panje ali koše na polnijo, naj se jim da navez ali nadstava ali pa naj se jim satovje izvzame, izprazni in zopet nazaj da, kar se pri Dzierdzonakih in s Hruškovo mašino lahko zgodi. Treba je tudi zdaj gledati na to, da posamezni panji niso brez matice kar se spozna, ako so bučele klaverne, malo letajo in trotoev ne odganjajo in ne morijo. Takim naj se matica da, in ko se je bodo privadile, bodo zopet vesele in pridne. Če pa matice ni, naj se pa s kakim mladičem združijo, da roparice ne postanejo ali pa same roparicam v pest ne pridejo. Če pa tega ali unega nočeš ali ne moreš, jih pa boljše pomoriš, da vsaj nekaj haska od njih imaš.

Dopisi.

Iz Maribora, 2. avgusta. (Razne novosti — bedarija Sl. Naroda). Lani so tukaj podrli steber s podobo sv. Florijana. Nekateri so pri tej priliki pokazali svoje surovo neverstvo. Nespodobno so na podobo pluvali ter rekli, da je sv. Florijan pijan. Vendar čudno je, da imamo poslednji čas vedno bolj pogoste požare. Tako je 8. avgusta po noči pogorelo vse poslopje, postavljeno na mestu nekdanjega gradu v Melji tik Maribora. Uničilo se je ogromno veliko sena in zrnja, med tem 300 vaganov ajde.

Te dni se je mudil v Mariboru naš cesarski namestnik baron Kűbek. Obiskal je pri tej priliki tudi dekliško šolo pri šolskih sestrah, katero je pre zelo hvalil.

Omenimo še bedarije Sl. Naroda, ki v svoji fanatični jezi ne samo siten, temuč že smešen prihaja. Ščufarski list razsaja in se togoti nad tem, da smo tukaj obče spoštovanega grofa Brandisa napravili za predsednika centralnemu volilnemu odboru pravne stranke v Mariboru. Storili smo pa to, ker je vrli mož predsednik tukajšnjega kat. političnega društva. Vrh tega je on eden začetnikov kat. tiskovnega društva. Bil je temu za vodu začasni predsednik. On je sploh iz med tukajšnjih Nemcev vselej pravičen zagovornik Slovencev bil. To pa zato, ker je s vso svojo slavno rodbino veren katoličan. Sicer pa se čudimo nad drzovitostjo ali vsaj pozabljenostjo Sl. Naroda. Kajti grof Brandis je bil vselej podpisan na naših volilnih oklicih tudi tedaj, kadar smo Slovence za poslanca priporočevali: dr. Dominkuša, dr. Radaja, dr. Srnea, prof. Šumana in dr. Vošnjaka. No zakaj pa slovenski liberalci tedaj niste svojih nosov vihal, zakaj pa tedaj niste zoper nemškega grofa Brandisa ugovarjali, da ne rečemo: ropotali. To je prav grda politična hinavščina in nekrščansko ščufanje in hujskanje narodov. Na to pot Slovenci ne pojdemo. Mi terjamo pravice, ki grejo našej narodnosti pred Bogom in cesarjem, toda s svojimi nemškimi sosedi želimo hitrej ko mogoče mir, porazumljenje in vzajemno pravičnost.

Ker pa vemo, da je to mogoče edino le po porazumu z vernimi katoliškimi Nemci, zato so nam možje, kakoršni so grof Brandis, g. Herman in drugi prav ljubi in blagi.

Naposled pa omenimo, da nam imajo našo dotiko z pravičnimi in katoliškimi Nemci najmenj očitati Narodovci, o katerih zdaj po vsem slovenskem svetu debela sumnja letijo, da so se pre z nemškimi liberalci in ustavaki, očitnimi nasprotniki našega ljudstva, pogodili in da celo iz dispozicijsfonda denarje zobljejo, da bi tem bolj Slovence razdražili, razcepili in oslabili.

Narodovcem pa želimo, da se menj srdijo in več mislijo — na nasledke svojega postopanja.

Od sv. Jurja na Šavnici. Zbor kat. polit. društva je bil v nedeljo 3. t. m. mnogobrojno obiskan, kakor še dozdej nikdar, ker se je reklo, da se bodo važne reči razpravljale. Pričel je zbor g. predsednik z dolgim pa tehtnim govorom o prihodnih volitvah. Pokazal je, zakaj so se vpeljale, in kaj storiti, da bodo plodanosne za kat. cerkev, državo, posamesne dežele in njih prebivalce.

Treba je — tako je djal — da so volilci značajni, zanesljivi, trdni in neomahljivi. Ti možje pa naj volijo za poslanca, kat. moža, kateri se drži pravne stranke.

Razložil je, kaj je pravna avstr. stranka? in kako, da je njeni program — vsem pravičen.

Pokazal je nasledke, kam bomo v Avstriji prišli, ako bomo liberalce volili vse poprek, kakoršna sta bila Brandsteter, Seidel in vnovčjem času dr. Vošnjak.

Bog nas tacih varuj! Torej Slovenci! vera in dom ljubijoči, volite si kat. moža za poslanca, ki se bode potegoval za vero, dom in cesarja — in ta naj bode mnogozasluženi g. Herman!

Živjoklici so zagromeli, ko se je izreklo blagega moža slavno ime.

V kratkem je omenil slavnega moža delovanje v deželjnem zboru Gračkem, ter konečno Slavo izklical sv. Očetu, presvitlemu cesarju in mili domovini, kar je bilo z radostjo odzdravljeno.

Po govoru priporočajo pričujočim sledeče sklepe:

- I. Kat. polit. društvo pri sv. Jurji na Šavnici se popolnoma slaga s programom avst. pravne stranke.
- II. Obžaluje odpad mladoslovencev od kat. feder. stranke v tem važnem trenutku.
- III. Nasprotuje vsakemu vsiljenju mladoslovenskega kandidata.
- IV. Sprejme in proglašja g. Hermana kot kandidata za državni zbor. (Enoglasno sprejeto.)

Sedaj stopi Fr. Križan, kmečki fant na oder, ter v gladki besedi o kmetovanju govori tak izvrstno in pogumno, da smo ga le občudovali. Za tem je znani rodoljub A. Košar opomnil ude in vse pričujoče na dolžnosti poštenega Slovenca. Konečno pa g. A. K. spregovori nekatere besede o izreji otrok. Z veliko hvalo in veseljem so bili govori sprejeti.

Društvo šteje sedaj 140 udov, ima 16 iztisov „Slovenskega Gospodarja“ in nekatere Brenceljnovce. Ljudstvo kaj rado prebira časopise in knjige. Le tako naprej!

Od št. Jurja pri Celji, 12. avgusta. Tudi po krajinah tihe Voglajne hoče ljubeznjivi ljubljanski „Tednik“ se vseliti in svojo strupno seme sejati. Kakor po drugod, poslal je tudi našim županom šopke po 12 iztisov, češ, da naj se bolj izobraženi posestniki ž njimi obdarujejo; a za gotovo vem, da se nobenemu ne ljubi, za dalj časa naročati se na lažnjivi in obrekovalni list, kajti preočitno je pokazal tirk, kam tace moli. —

Kar letino zadene, smemo zadovoljni biti v primeri drugih krajev, akoravno pšenica menj pleuje, kakor lani. Toča je samo Rihniško goro nekaj zadela, druge okolice so dosilimal še srečno odišle protivni vjimi. Grom in tresk sta večkrat strašila nas, in je strela preteklo sredo 20 let starega delalca ubila, ravno v tem, ko je v Cerovski hosti les nalagal. Razglasiti moram še junaško sičnost neke vrle žene v Svetjurski župniji. Dne 1. avgusta popoldan ob pol treh igral je blizo kolodvora Svetjurskega na travniku tik Voglajne 5 let stari dečko, sinek mladega posestnika v Bezovji. Ko pride kraj Voglajne, gleda v vodo in se raduje videti, kako se male ribice igrajo. Zagleda pri kraji tudi raka in zljubi se mu raka ali katero ribico vjeti. Vendar ko hoče do vode priti mu zdrkne in čaf! pade v globoko Voglajno. Tikoma vode je platno belila Francika Rataj, po domače Sikovca, vrla sopruha obče spoštovanega moža in premožnega posestnika. Ko zasliši pad, urno skoči h kraju Voglajne, gledat kaj da je? in o groza! dečka vidi ravno pogrezati se. Brez pomislika oblečena skoči v vodo, zgrabi z eno roko fanta, z drugo se vrbine drži, a vun ne more, kajti deček se ji vratu oklene, obleka se čedalje bolj vode napija in jo vleče v blatno globačo. Pomagati si skoraj že več ne more; torej upije na glas in kliče pomoč. A preden kdo pride, še enkrat vse svoje moči združi in srečno splazi na korenine vrbja, in ko se že nekoliko oddahne, porine dečka na suho, in z veliko težavo splazi sama na travnik. Toliko večje hvale vredna je junaška rešiteljica, ker ni sama pri sebi, ampak že več mesecev noseča. Bog jej plati! Slava jej.

Iz Konjic 12. avgusta. (Judovska koža.) Konec julija je znani tat iz Šent-Jernejke fare usnjarju v Konjicah volovsko kožo ukradel. Vesel jo nese v Loče usnjarju prodajat. Ta ga vpraša, kje da jo je dobil? Tat mu odgovori, da je moral doma po nesreči vola zaklati. Usnjar tata nekoliko moti, dokler da možje ne pridejo, katerih je dal na tihem poklicati. Ko možje pridejo, usnjar nad tatom zakriči: Ti si kožo ukradel, le glej kožo, da nima vrata. To je „judovska koža“, namreč koža od vola, kateremu so judje po svoji šegi glavo odrezali. Zgrabijo takoj tiča, ter ga v občinsko ječo potisnejo. Tat je imel cecker, v katerega pa nobeden ni pogledal, kaj da v njem nosi. Imel je pa v njem dleto, kladvo, sekuro itd. S to pripravo si je kmalu pot na solnce odpreti vedel. Toda zdaj so ga že zopet vlovili, ter v Sl. Bistrico sodniji izročili. Sploh se misli, da je taisti ropar, kateri je na sv. Ignacija večer v cerkev Matere Božje na Prihovi vlomil, in še tisto noč ondi bližnjega krčmarja hudo okradel.

Iz Pišec. (Slovenci pozor! Kmetje okoli Brežic, dvakrat pozor!) Preljubi Slovenci! katerim je še kaj mar za svoje duše in za svoje izveličanje, varujte se „Slovenskega Tednika“,

katerega vam ponujajo brezverniki (liberalci). Kdor hoče vero ohraniti, naj ga nikdar ne bere.

Za g. dr. Vošnjaka pa imam dober svet; namreč ta le: Da boste zarad pohujšanja, katerega trosite in delate med ljudstvom zoper duhovnike in sv. cerkev s svojimi hinavskimi časopisi, imeli mirneje vest in ložej spali, pošiljajte vse iztise slov. Tednika vam dobro znanemu liberalcu v Brežce, in sicer s tem naročilom, naj on vse iztise med Pišecane razdeli, ker tukaj se „Tednik“ pridno češe in požiga, ker tako jih ne bote veliko pohujšali in tako boste na prihodnji sodbi vsaj ta izgovor imeli, da ste svoj pohujšljivi „Tednik“ tje pošiljali, kjer so ga še zvesti kristjani prav pridno požigali.

Za poduk in kratek čas.

Gospóski frajmavrar, pa kmečki kristjan.

(Dalje.)

Frajmavrarjem je bilo, kakor da bi na samih iglah sedeli — čudovito pazno so poslušali. Lica so jim začela žareti, oči blisketati srdu in jeze nad papežem. Ko je mojster predstolnik izgovoril, so vsi frajmaurari zgrabili za svoje zidarske klepače, ter tako hudo po mizi tolkli, da se je mala škrinjica z mrtvaško glavo zibala in tresla. Zdaj povzdigne mojster predstolnik svojo ometačo. Ropot vtihne.

„Časti vredni bratje! Še dnes želim pozvedeti, kako mislite oni ukaz tukaj pri vas izvršiti. Dopusčam tedaj, da vsak svoje misli o tej stvari slobodno izpoveda.“

Zdaj pomoli več frajmavrarjev svoje klepače v znamenje, da hočejo govoriti.

„Brat Joraž ima prvi besedo“, razsodi mojster predstolnik.

Brat Joraž, visoka suholasta oseba z mršaviimi mostači pod srpastim nosom, se nekako hripavo izkašla in potem začne govoriti:

„Visoke časti vredni oče! časti vredni bratje! Moja prva misel je ta: štiri točke ukaza, katerega smo od svoje častivredne matere „deželne lože“ sprejeli, se morajo natančno od pike do pike izvršiti. Pri nas v mestu mislim to ne bode pretežko. Sicer je še po njem veliko ultramontancev, t. j. vrlih katoličanov. Ali veliko je tudi bogatih, tedaj tudi veljavnih mož, kateri ne zahajajo po nedeljah in praznikih v cerkvo, ki sploh za svojo vero nič ne marajo. Zato mislim, da ne bode treba posebnega truda in velikega rogoviljenja. Zadosti bo, ako naše frajmaurarske, t. j. liberalne novine ali cajtinge svojo dolžnost storijo ter papeža prav po frajmavrarskem navošijo in zdelajo. Potem se pa naj urno po vseh liberalnih društvih, shodih, kavarnah in krémah poženejo listi za podpise zoper papeža. Stavim kolikor hočete; večino mesta dobimo na svoje limanice!

Zastran trgov pa nasvetujem sledeče: znano vam je, častivredni bratje, da imamo že po vseh trgih svoje frajmaurarske podružnice. Na-dejam se tedaj, da bodo ondešnji naši bratje po-močniki dovolj močni, podpisovanje zoper papeža dognati.

Ali druga je na kmetih. Tukaj še katoliška cerkva nekaj velja. Katoliških duhovnikov upljiv, zlazti bolj marljivih, je še velik. Treba bo tedaj posebne opaznosti. Še frajmaurarskih uradnikov ondi preveč rabiti, ne bode varčno. Sumljivi kmeti bi utegnoli zavohati naše prave namene. In to pozvedeti bi jim še bilo prezgodaj. Ljudje imajo še preveč vere. Zato nasvetujem, da se tukaj pa-metno potajimo. Delajmo se v pričo kmeta, kakor da bi najgorečnejši katoličani, najzvestejši učenci Nazarečana (Jezusa Kristusa) bili. Delajmo se, kakor da bi hoteli pravo vero zoper ničvred-nega, krivoverskega papeža braniti. To bo kmeta zmešalo in zmotilo in v naše zanjke gotovo zvbilo. Da se tedaj pri kmetih podpisovanje zo-per papeža srečno nasnova; si upam še sledeče nasvetovati! Znana vam je bližnja velika in bo-gata vas: Žabnjak. Tamošnji kmeti daleč slovijo, ne samo zavolj svojega premoženja, ampak tudi zavolj svoje pobožnosti in udanosti do katoliške cerkve. Mislim tedaj, ako se nam posreči Žab-njičane vloviti za podpise, da potem ž njimi poteg-nejo brez posebnega rogoviljenja — vse sosedne vasi. Lotimo se tedaj naj poprej Žabnjičanov. To storimo tem lažje, ker vidim dva naših bra-tov tukaj nazoča: Jehu-ta in Simson-a, katera v Žabnjaku veliko veljata. Prosim tedaj, da nam onedva izpovedata, koliko bi si o tej velevažni stvari storiti upala!

Prebrisani suholasti Joraž se vsede na svoj stol. Mojster predstolnik pa veli: „Brat Jehu ima besedo.“ Zdaj se vzdigne Jehu. Mož je Žab-njičke grajšine tolsti in dobro rejeni lastnik. Lasi in ruse ima rudeče, ko Judež Iškarjot. Ponosno in jako glasno govori: „Visoki časti vredni oče, časti vredni bratje! Trdno za luč in resnico voj-skovati se zoper temo, laž in kanljivost prokletega papeža, mi dela veliko radost in veselje. Vrh tega mi ovo vojsko nalaga moja frajmaurarska prisega. Rad tedaj pomagam. V Žabnjaku imam velika posestva ino tem primeren upljiv na tamošnje ljudi. Vendar da svoj namen laglje dosegnemo, mislim, da bode najboljšo, ako pri Žabnjiškem mesarji in krčmarji, t. j. pri Cvilaku napravimo veliko veselico ali: Volksfest z muziko, plesom in primernimi govori. Tje povabimo gospode iz mesta, zlasti pa nekoliko dobrih liberalnih govornikov, na primer brata Simsona. Verujte mi! vino, pivo, muzika, ples in liberalni govori bodo kmete upijauili, da jih kot pijane muhe nalogimo na svoje limance. Preden mine mesec dni bode reč djana, da bo veselje po frajmaurarskem svetu. Prosim pa, da nas častivredni bratje kolikor in kder le mogoče podpirate. Začnite s podpisova-

njem v mestih in trgih a potem še le na deželi — in sicer iz prva le bolj blizo mesta. Kajti okolj mesta je še največ takih kmetov, ki so se libera-lizma že nalizali. Taki so za naše frajmaurarske namene najbolj godni in pripravljeni.“

Ko je debeli grajšak govoriti prenehal, fraj-maurarji niso vedeli, kaj bi počeli samega veselja. Z rokami so ploskali, z nogami teptali in kričali: vivat, hoch brata Joraž in Jehu. Vsi so pa ostali do belega dne ter se dolgo in skrbno pomenko-vali, kako se bočejo svojega rovarskega dela naj uspešnejše poprijeti. (Dalje prih.)

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Po Štajerskem se zdaj na več krajih, po mestih in na kmetih pri-pravljajo na volitve v državni zbor. To je popol-nem hvalevredno in potrebno.

Ravno poizvedamo, da je znani domoljub in enkrat že naš poslanec g. **Lenček**, pozval sloven-ske volilce sevniškega, brežkega in kozjanskega okraja na shod v Blanco pri Sernici, dne 17. av-gusta ob 2 uri popoldne.

Želimo, da se mnogo volilcev snide in se modro posvetva. Mogoče, da oni shod pripomore do p o r a z u m a.

Slišimo pa, da si nekateri porazum tako mis-lijo: Pravijo: Kosar in Vošnjak morata obadva odstopiti in postaviti se mora tretji kandidat, ki bo obema strankama všeč!

Na Kranjskem se liberalnim Slovencem slabo godi. Povsod utegnejo propasti. Kranjci so prevrli in verni katoličani, ki se ne dajo meni nič tebi nič na limance brezvernikov zvabiti.

Enako je na Goriškem. Tudi ondi se kaže, da bo zmagal dr. Tonkli, priporočan od katoliškega društva: „Gorica“. Liberalci tiščijo za dr. Lauriča, ki je od kat. vere odpadel. Ali jih trud bo zastonj.

Na Koroškem Slovenci nimajo domačih preprirov. Vsi se lepo družijo okoli g. Einšpi-lerja, ki se drži pravne stranke, ki hoče mir in spravo med narodi na podlagi kerščanske pravice. To je lepo.

Žalostno in čudno pa je, kar naši slovenski liberalci poslednji čas počenjajo. Delajo, kakor da bi sami bili zelo nedolžni grdega prepira pri nas. In vendar so tako srditi, da se še prav podučiti nečejo: kaj je pravna stranka. Bojijo se zvedeti, kako pametno, na vse strani pravično da je vse, kar ona prav katoliška in avstrijska stranka dognati hoče. Slov. Narod se še nalaš nevednega dela in pravi, da Čehi in Poljaki k pravni stranki stopiti nečejo. To je nevednost ali laž. Znana Čeha dr. Rieger in grof Klam-Martinec sta začetnika in očeta pravne stranke. Da so tudi katoliški Nemci pristopili, to je dobro znamenje. Kajti to kaže, da nam pravna stranka

edina nadeljuje pot do vsestranskega miru in porazumljenja na Avstrijskem. Bog daj!

Vnenje države. Pruska vlada namerjava prav hudo postopati zoper katoliške škofo, ker od svojih pravic odstopiti nečejo ter so pripravljeni Bogu več pokorni biti, kakor pa umrljivim ljudem.

Saksonski kralj je na smrt zbolel. Zato je mesto njega že jegov sin Albert vladovanje prevzel.

Na Bavarskem razsaja kolera.

Francoska dežela bode kmalu plačala še ostalih 250 milijonov in potem morajo Prusi popolnem na Nemško nazaj oditi.

Ob enem se vedno bolj govori, da menijo Francozi kmalu dobiti kralja iz svoje starodavne kraljevske rodbine, ki je od leta 1830. v pregnanstvu. Novi kralj, ki zdaj kot izgnanec francoski blizu Dunaja živi (kot grof Chambord), bode se zval: kralj Henrik V.

Po Španski je še vse pri starem neredu. Imenitno je le to, da pohlepni Prusi brž ko ne merijo na to, da nesrečni deželi posilijo pruskega kraljeviča Leopolda za kralja. To se zamore iz tega sklepati, ker Angleška, Francoska in Ruska vlada že delajo na to, da bi se Karlisti priznali kot vojna stranka. Mislijo tako Prusom pot prepreči.

Karlisti so te dni vzeli mesto Mondregon, kder je bilo precej streljiva in kanonov. Ob enem so pri mesticu Elqueti republikance hudo natepli.

Perzijski šah se je ta teden odpeljal iz Dunaja. Vrača se črez Laško in Turško domu v svojo Perzijo.

Razne stvari.

(Za vero in narod) vneti možje Ljutomerskisona enkrat naročili **100 iztisov** Slov. Gospodarja. Tako odgovarjajo na predrzno delovanje dr. Vošnjaka in njegovih pomagačev, ki neverski Tednik posili ljudem vrinoti hočejo. **Živiti** značajni in pogumni Ljutomerčani.

(Kat. polit. društvo mariborsko) in okolice obhaja v nedeljo 17. avgusta občni zbor ob 3 popoldan v dvorani gostilnice „Zur Stadt Wien.“ Uljudno se vabijo vsi udje, da v brojnem številu pridejo in tudi goste seboj dovedejo. Razgovarjalo se bo o prevažnih prihodnjih volitvah. Naposled bo volitev novega odbora. Pridite vrli Slovenci in verni Katoličani!

(Katol. polit. društvo v Konjicah) ima prihodnjo nedeljo, 17. t. m. večer pred vis. rojstnim dnevom Njih apost. Veličanstva Našega svitlega cesarja slovesni zbor z veselico. Zbor se bo začel ob pol štirih popoldne v. g. Druškovičevi hiši, sredi trga. Veselica s tombolo se začne ob 6. zvečer. Zbora udeleževati se smejo le društveniki in povabljeni gostje, k tomboli pa smejo tudi žene priti. Uljudno vabi zapisovalec.

(Jareninska srenja daje na znanje), da se žirina, za tamošnje živinske semnje namenjena za naprej naj postavlja na zemljišče, katero g. Jakob Roškar, srenjski svetovalec in posestnik v Jareninskem dolu v ta namen priredil. Ob času semnjev bo ondi tudi krčma. Prvi semenj bo 18. avgusta t. l.

(Od sv. Jurja na Šavnici.) Dobili smo v našo lepo dolino pošto, ktera se bode, kako slišimo, že prihodnji teden odprla. Pošta bode vsaki den drdrala v Radgono, ter nazaj — kdor se hoče nobel po pošti peljati, pa noge si šparati — naj se oglasi pri Frideriku Kreftu poštnarju.

(Velika nesreča) je zadela faro sv. Petra pri Sp. Draubergu. V sredo 7. avgusta, okoli 6. ure na večer se je vnela tamošnja farna cerkva s obema zvonikoma. Cerkvena streha je vsa pogorela. Zvonovi so iz svojega stališča padli in se raztopili. Cerkva je bila ena izmed največjih in najlepših v celi škofiji.

Tržna cena pretekli teden	V Mariboru		V Ptuj		V Celju		V Varaždinu	
	fl.	k.	fl.	k.	fl.	k.	fl.	k.
Pšenice vagan	7	29	6	50	6	50	7	—
Rži	4	10	4	50	3	40	4	12
Ječmena	3	90	3	50	3	60	3	20
Ovsa	2	—	1	80	1	60	1	95
Turšice (koruze) vagan	4	53	4	50	4	—	4	45
Ajde	4	20	4	—	4	—	3	40
Prosa	4	10	4	—	4	—	3	74
Krompirja	2	5	1	70	2	—	2	20
Sena cent	1	50	1	60	1	—	1	—
Slame (v šopkih)	1	20	1	40	—	80	1	20
„ za steljo	1	—	1	—	—	60	—	30
Govedine fun	—	31	—	32	—	32	—	22
Teletine	—	30	—	28	—	32	—	23
Svinjetine	—	36	—	30	—	38	—	30
Slanina	—	38	—	36	—	40	—	36

Loterijske številke:

V Gradcu 6. avgusta 1873: 74 4 69 86 48.

Prihodnje srečkanje: 23. avgusta.

Najnovejši kurzi na Dunaju.

	fl	kr
Zedinjeni drž. dolg (100 gl.) 4 gld. 20 kr. %	68	—
Upne (kreditne) srečke po 100 gl. prvotne vrednosti, brez obresti, pa s 4kratnim srečkanjem	177	—
Ažijo srebra	106	—
„ zlatá	5	32

Mlad fant,

kateri je vsaj 2 leti spodnje realke z dobrim vspehom dovršil, slovenskega in nemškega jezika popolnem zmožen, 14—15 let star, močne, zdrave narave, se sprejme v specerijski štacuni

M. Berdajs-a

1—3

v Mariboru.

P. n. gospodom posestnikom!

Podpisano ravnateljstvo vabi vse posestnike **k zavarovanji vsakovrstnih poljskih pridelkov, klate in žita**, spravljenega v kozoleih (stogih) ali v kopiceh, proti škedi po požaru.

„Prva občna zavarovalna banka SLOVENIJA“ se nadeja tem obilnejše udeležbe

pri zavarovanji pridelkov,

ker se sklepajo zavarovanja lahko na mesece in se s prav nizko premijo odvrnejo škode, ki bi utegnile nastati po požaru.

Zavarovalni oglasi se prejema pri ravnateljstvu v Ljubljani v lastni hiši banke Slovenije v „Zvezdi“, kakor tudi pri vseh okrajnih zastopnikih, kjer se dobivajo društvena pravila, tarife in razjasnila.

V Ljubljani dne 15. julija 1873.

4—5

Ravnateljstvo

„prve občne zavarovalne banke SLOVENIJE“.

3—3

Zaloga

zlatega in srebernega blaga.

Ker sem svojo zalogo zlatega in srebernega blaga iz nova in bogato razbral in pomnožil, si častitam p. n. občinstvo na to storiti pozorno. Posebno priporočam za darila ob prilikah godov, ženitev itd. te le stvari:

križece zlate in sreberne, verižice, prstane, naušnike, kinč nanizanih granatov, tobakire, kupice, žlice, nože in vilice, šivarske reči itd.

Vse je narejeno po naj **novejši obliki** prav okusno in bogato.

Naznanjam, da poskrbim vsakovrstne **poprave**, pozlatujem v ognji, vrezavam imena, pečate.

Tujcem mahoma postrežem.

Juvelje, staro zlato in srebro kupujem in zamenjavam.

Henrik Schön,

juvelir, zlatar in srebrnar
v Mariboru.

V spodnji gosposki ulici št. 105.

2—3

Nova puškarna.

S tem naznanjam p. n. občinstvu, da sem v tukajšnji ključarski ulici št. 51. blizu gornje kosarne (Schlossergasse Nr. 51.) odprl novo puškarnico.

Naj bode moje podvzetje vsem dobro priporočeno. Vstrezal bodem vselej urno in prav dober kup.

Sprejemam tudi puškarske učence.

Jožef Skala,

puškar.

Orglarska in mežnarska

služba se oddaje pri farni cerkvi sv. Mihela pri Šoštanju. Za plačo je odločeno 26 vaganov rži in 4 vagane pšenice in to po imenovani zbirci, dva dela od zvonjenja pri farni cerkvi; od ustanovnin pogrebov in obhajil nekoliko nad 100 gl. na leto, njiv 479□', travnika 537□' zraven prostega stanovanja in gospodarskega poslopja.

Prosilci se naj oglašé s svojimi spričali do 15. septemb. t. l. pri župnijskem predstojništvu sv. Mihela pri Šoštaju.

3—4